

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Filosofie hudby u Arthura Schopenhauera a Friedricha Nietzscheho

Autor práce: Lenka Žižková

Obor studia: FiRe

Posudek vypracovala: Jana Jarolímová

Datum: 20. 4. 2018

Autorka staví na svém zájmu o filosofii a hudbu, se kterou má dlouholetou praktickou zkušenost. Propojení filosofie a hudby analyzuje u dvou představitelů filosofického voluntarismu, Arthura Schopenhauera a Friedricha Nietzscheho.

V práci se objevuje velké množství stylistických chyb, které znesnadňují plynulost čtení textu (např. str. 8: „Za důležitou úvahu, kterou během svého poznávání rozvinul Platón jako jeden z prvních, patří ideje.“). Autorka se nevyvarovala ani špatného skloňování přivlastňovacích přídavných jmen (např. Friedrichovo knihy, Wagnerovo postavy, skladatelovo vůli apod.), nesprávného skloňování či přepisu vlastních jmen (např. str. 16: Georgiase Bizeta; str. 10: Gottfrieda Wilhelma Leibnitze), nedokončení některých vět (např. str. 10: „Tímto člověk objevuje vnitřní podstatu světa, neboť podle hudebních pravidel souvisí i tzv. analogon přírodní.“ – s čím že souvisí?) nebo citací (např. str. 15: „Richard Wagner usiloval o to, aby dokázal čtenáři i sobě na konkrétním příkladě, na Beethovenovi, že mezi Beethovenovou hudbou a vnějším světem, podle Schopenhauera 'světem jako představou' [...]“). V textu lze nalézt i terminologické nepřesnosti, jako je tomu hned v úvodu u pojmu „receptor“ (autorka jistě neměla na mysli vláskové buňky v Cortiho orgánu, které převádí mechanické vlnění na elektrický signál, ale spíše „recipienta“ coby příjemce hudebního sdělení v komunikačním vztahu se zprostředkovatelem). Nad těmito prohrěšky vůči gramatice či stylistice ale vítězí obsahová stránka bakalářské práce, proto práci **doporučuji k obhajobě**.

Autorka nejprve představuje Schopenhauerovu hudební filosofii. Zmiňuje sice návaznost na Platónovu teorii idejí, ale blíže nespecifikuje, v čem se oba filosofové v teorii idejí shodují, či naopak rozcházejí. Podrobně se zabývá problémem objektivizace vůle. Autorka se snaží nalézt prvky hudební filosofie i u Immanuela Kanta, kterého ovšem necituje přímo (navíc uvádí poměrně vágní vymezení estetiky, o které se Kant více zmiňuje například v *Kritice soudnosti*; obdobně nepřímou píše „o věci o sobě“ s odkazem na Thomase Manna a jeho dílo *Schopenhauer*). Vrcholu poznání lze dle Schopenhauera dosáhnout v rámci umění skrze hudbu, která

neobjektivizuje vůli nepřímo prostřednictvím idejí, ale která je jako jediný a tím nejvyšší druh umění obrazem vůle samotné. Autorka na základě toho osvětluje, z jakého důvodu jsou pro Schopenhauera nadbytečná slova, která coby „vox humana“ tvoří pouze hudební doplněk, nikoli prvotního činitele estetického prožitku. Dále objasňuje vztah melodie ke kvantitativnímu rytmu a kvalitativní harmonii a proč Schopenhauer vyzdvihoval rytmus, který je (kosmologicky i hudebně) všudypřítomný a jako jediný na rozdíl od ostatních hudebních prvků může fungovat samostatně.

Schopenhauerovou koncepcí byl zprvu ovlivněn i Nietzsche, který se ve své hudební filosofii nechal inspirovat antickou (resp. attickou) tragédií. Autorka věnuje pozornost rozdílu mezi apollónským a dionýským přístupem k poznání i k umění. Dále konkretizuje, jak se tyto prvky odrážejí v hudbě. Zmiňuje také Nietzscheho kritiku Sokratova odsuzujícího přístupu k hudbě či tragédii, která stojí za výrokem „tragédie je mrtva“. Identifikuje znovuoživení antické tragédie a mýtu v operách Richarda Wagnera, které posluchače dovádí do hlubokých metafyzických stavů. Opomenut nezůstal ani myšlenkový odklon Nietzscheho od Wagnera (de facto i od Schopenhauera).

Jako přínos lze ohodnotit autorčinu snahu poukázat na Nietzscheho hudební tvorbu, která není v rámci dějin hudby ničím inovativním (jak autorka dokládá na podrobném rozboru skladby *Junge Fischerin*), přesto hudební vzdělání v takové míře není mezi filozofy zcela běžné.

Třetí část, ve které autorka porovnává koncepci vůle obou hlavních filosofů, je poněkud skromná (čítá pouze stranu a půl) na to, aby představovala samostatnou a rovnocennou část práce (v porovnání se dvěma přechozími částmi).

Nicméně je nutné vyzdvihnout autorčin zájem o dané téma, který je mimo jiné podložen i jejím odborným hudebním vzděláním. To se projevuje především v částech, kde se podrobně zabývá rozbohem skladeb nebo charakteristikou hudebních prvků z pohledu obou hlavních filosofů.

Celkově hodnotím práci jako velmi dobrou.